

INSIDE CHINA

LIPIEC 2019

波中法律经济研究中心
Polish Research
Centre for Law and
Economy of China

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DIALOG

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin (中国法律与经济波兰研究中心) zostało założone w 2016 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Centrum jest instytucją badawczą, której jednym z podstawowych celów jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie prawa i gospodarki współczesnych Chin oraz publikacja ich wyników.

Naszą jednostkę tworzy interdyscyplinarny zespół składający się z prawników, ekonomistów, sinologów oraz przedsiębiorców, których łączy doświadczenie związane z realizowaniem projektów w Chińskiej Republice Ludowej.

Centrum działa w czterech obszarach: naukowym, biznesowym, rządowo-samorządowym i studenckim, wspierając polskie podmioty w stosunkach z chińskimi partnerami. W październiku miała miejsce inauguracja flagowego projektu Centrum – Szkoły Prawa i Gospodarki Chin.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin prowadzi nieodpłatne działania finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Dialog”, w tym: Raport „Inside China”, szkolenia dla przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego.

W ramach prowadzonych działań mogą skorzystać Państwo również z odpłatnych usług, świadczonych przez ekspertów, którzy świadczą pomoc analityczną oraz doradczą związaną z działaniami podejmowanymi w Chińskiej Republice Ludowej.

W przypadku zainteresowania naszymi usługami oraz pytań związanych z naszą działalnością zapraszamy Państwa do kontaktu.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

email: china.law@wpia.uw.edu.pl

tel.: 575 777 688

METODOLOGIA

Raport „Inside China” składa się z 9 rozdziałów tematycznych. Każdy rozdział zbudowany jest z trzech podrozdziałów: wydarzeń, tła oraz wniosków.

Wydarzenia zawierają przegląd zdarzeń dotyczących Chińskiej Republiki Ludowej, które miały miejsce w miesiącu poprzedzającym wydanie raportu oraz w opinii autorów mogą mieć wpływ na polskie podmioty. Zostały one wybrane na podstawie przeglądu mediów internetowych w czterech językach – chińskim, angielskim, niemieckim oraz polskim.

Poprawna interpretacja niektórych opisanych wydarzeń wymaga zrozumienia różnic społecznych, gospodarczych, prawnych, historycznych oraz kulturowych. **Tło** zawiera informacje potrzebne czytelnikowi do odczytania kontekstu wybranych wydarzeń. Zostało one przytoczone tylko tam, gdzie jest to niezbędne do poprawnej interpretacji faktów.

W podrozdziale **Wnioski** zawarta jest informacja dla odbiorców raportu o tym, co adresaci powinni zrobić, aby wykorzystać daną perspektywę lub się jej przeciwstawić. Nie z każdym pojedynczym wydarzeniem związana jest jakaś szansa lub zagrożenie, czasem stwarza je kilka zdarzeń łącznie. W raporcie przytoczone zostały również zdarzenia, które nie znajdują odniesienia, lecz świadomość ich wystąpienia może wpływać na proces decyzyjny polskich organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców.

Raport „Inside China” poświęcony jest w całości Chińskiej Republice Ludowej, ze względu jednak na odmienne warunki społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz prawne wydarzenia dotyczące Tajwanu, oraz Macau zostały opisane w raporcie jedynie wtedy, gdy mają istotny wpływ na pozostałą część ChRL.

EKSPERCI ODPOWIEDZIALNI ZA RAPORT „INSIDE CHINA”

Maximilian Piekut

**Zastępca Kierownika Polskiego Centrum
Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin**

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość), Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana (LLM). Studiował również na Fudan University (język chiński) oraz China University of Political Science and Law (prawo chińskie)

m.piekut@wpia.uw.edu.pl

+48 575 777 688

Karol Piekut

**Ekspert Polskiego Centrum Studiów
nad Prawem i Gospodarką Chin**

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość) oraz Mercyhurst College (biznes międzynarodowy oraz zarządzanie). Spędził ponad 5 lat w Szanghaju, gdzie uczył się na Fudan University oraz prowadził firmę handlową.

karol@mpiekut.com

+48 535 733 456

Jakub Orkisz

**Ekspert Polskiego Centrum Studiów
nad Prawem i Gospodarką Chin**

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (międzynarodowe stosunki gospodarcze). Studiował również na Uniwersytecie Pekińskim oraz China University of Political Science and Law (prawo i język chiński).

orkiszjakub@gmail.com

+48 790 319 934

Weronika Żebrowska

**Praktykantka Polskiego Centrum Studiów
nad Prawem i Gospodarką Chin**

Studentka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na kierunku prawo. Obecnie studiuje prawo i język chiński na Beijing Foreign Studies University w Chinach. Członek zarządu Międzywydziałowego Koła Naukowego Kultury i Prawa Chińskiego.

SPIS TREŚCI

Gospodarka	6
Przemysł	10
Rynek finansowy.....	14
High-Tech	18
Rolnictwo i przemysł spożywczy	22
Transport i infrastruktura	26
Energetyka i ochrona środowiska	30
Stosunki międzynarodowe	33
Sport, turystyka, edukacja, kultura	37

GOSPODARKA

Streszczenie

- ▶ Opublikowana aktualizacja „listy negatywnej” wskazuje na dalszą liberalizację dostępu do rynku dla obcokrajowców.
- ▶ 1 lipca 2019 r. weszła w życie reforma danin publicznych. Chińczycy mają zaoszczędzić na tym 300 mld RMB.
- ▶ W pierwszych pięciu miesiącach 2019 r. deficyt w handlu między Unią Europejską a Chinami powiększył się.
- ▶ Władze lokalne przyspieszają emisję obligacji. Po sześciu miesiącach osiągnięto już ponad 70% limitu rocznego.
- ▶ Spada tempo wzrostu sektora usług w Chinach. Wskaźnik PMI w lipcu spadł o 0,5 punktu procentowego w porównaniu z ubiegłym miesiącem.
- ▶ W czerwcu odnotowano spadek wartości wymiany handlowej Chińskiej Republiki Ludowej.
- ▶ Pekin zaostrza kontrolę elit politycznych dysponujących majątkiem publicznym. Nadzorowane będą również działania zmierzające do urzeczywistnienia celów wyznaczonych przez centralę oraz działania dotyczące ochrony środowiska.

Wydarzenia

1. 30 czerwca 2019 r. ogłoszono nowelizację tzw. listy negatywnej – czyli listy sektorów, w których podejmowanie działalności przez osoby zagraniczne jest reglamentowane lub zakazane. Zliberalizowano dostęp do takich sektorów, jak: rolnictwo, górnictwo oraz ciepłownictwo¹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. 1 lipca 2019 r. weszła w życie reforma opłat oraz danin publicznych. Rada Państwa ChRL (中华人民共和国国务院) szacuje, że w wyniku reformy obywatele chińscy zaoszczędzą nawet 300 mld RMB. Zmniejszenie opłat dotyczy zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorców. Katalog obniżonych danin zawiera m.in. opłaty za: rejestrację nieruchomości, wniosek patentowy, wniosek paszportowy, wniosek o rejestrację znaku towarowego. Obniżki opłat są znaczne, wynoszą od 50% do 80%².
3. Ministerstwo Przemysłu i Technologii Informacyjnej (中华人民共和国工业和信息化部) w trakcie konferencji poinformowało, że liczba przedsiębiorstw produkcyjnych, które przenoszą swoją produkcję do innych krajów, jest niewielka, a zjawisko dotyczy

¹ 陈凯茵，外资准入负面清单缩减 农业、采矿业等放宽准入, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

² 陈凯茵，新一轮3000亿元降费今实施 更有力撬动投资消费, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

- wyłącznie firm produkujących towary z niższej półki. Wiceminister Xin Guobin wyjaśnił, że skala problemu jest znikoma i nie ma wpływu na wzrost gospodarczy Chin³.
4. Wskaźnik aktywności finansowej PMI (Purchasing Managers' Index) w lipcu 2019 r. wyniósł 53,7 punktu, co stanowi spadek w porównaniu z czerwcowym wynikiem (54,2 punktu). Wartość powyżej 50 punktów wskazuje na wzrost sektora. Pomimo pozytywnego wyniku spadek tempa wzrostu martwi Pekin. Sektor usług miał napędzać gospodarkę w czasie spowolnienia przemysłu produkcyjnego w związku z konfliktem chińsko-amerykańskim⁴.
 5. W pierwszych pięciu miesiącach 2019 r. deficyt w handlu między Unią Europejską a Chinami powiększył się z 69,2 mld EUR do 76,7 mld EUR. W tym samym okresie nadwyżka w handlu między krajami europejskimi a Stanami Zjednoczonymi wzrosła z 55,4 mld EUR do 62,1 mld EUR⁵.
 6. Chińskie władze lokalne przyspieszyły emisję obligacji w czerwcu bieżącego roku, aby stymulować spowalniającą gospodarkę. Pekin liczy, że pozyskane w ten sposób środki finansowe zostaną przeznaczone na inwestycje infrastrukturalne, co przełoży się na stabilizację wzrostu gospodarczego. W pierwszej połowie 2019 r. wyemitowano obligacje władz lokalnych o łącznej wartości 2,1765 bln RMB⁶.
 7. Według danych Państwowego Biura Statystyki (国家统计局) inflacja producencka w czerwcu 2019 r. w Chinach utrzymała się na tym samym poziomie co w analogicznym okresie w ubiegłym roku. Analitycy przyczyn takiej sytuacji upatrują w słabym popycie globalnym oraz niskiej cenie ropy naftowej⁷.
 8. Pekin wprowadza program zarządzania obszarami wiejskimi. Ministerstwo Rolnictwa i Obszarów Wiejskich poinformowało, że podjęto działania zmierzające do poprawy zarządzania terenami wiejskimi poprzez utworzenie pilotażowych obszarów wiejskich, które mają służyć jako przykład dobrych praktyk zarządczych. W ramach podjętego działania zostanie wybranych 100 małych miast oraz 1000 wsi, kryterium wyboru będzie wzorcowe zarządzanie. Zarządzający małymi miastami i wsiami będą brać przykład z wybranych obszarów i kopiować tam przyjęte rozwiązania⁸.
 9. W czerwcu 2019 r. chiński eksport spadł o 2% w porównaniu z analogicznym okresem w ubiegłym roku. Podobnie z importem, który drugi miesiąc z rzędu notuje spadek. Czerwiec to pierwszy pełny miesiąc po kolejnej rundzie ceł amerykańskich na chińskie produkty, o szacowanej wartości 200 mld USD⁹. Według analityków Agencji Reutera

³ 刘绪尧, 工信部: 中国仍是最有魅力的投资热土, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴ Reuters, *China's service sector activity grows at slower pace in July: official PMI*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵ Reuters, *EU goods trade gaps with U.S. and China widen*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶ Kevin Yao, Stella Qiu, *China boosts local government bond issuance to \$104 billion in June to spur economy*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷ Kevin Yao, Stella Qiu, *China's producer prices stall in June, fuel deflation worries*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸ China Daily, *China launches pilot demonstration of rural governance*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹ Reuters, *China June exports seen falling, adding to fears of global slowdown: Reuters poll*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

wzrost gospodarczy Chin w 2019 r. osiągnie poziom 6,2%, co stanowi najniższy od 30 lat wynik¹⁰.

10. Pekin wprowadza nowe zasady nadzoru nad aktywnością ekonomiczną elit politycznych na wszystkich poziomach. Urzędnicy, a także inni członkowie partii sprawujący funkcje publiczne będą nadzorowani pod kątem: implementacji założeń gospodarczych i społecznych, zarządzania środkami publicznymi i innym mieniem publicznym, kontroli ryzyka marnotrawstwa bądź straty środków publicznych. Za naruszenie norm będzie groziła sankcja karna. Karane również będą działania, w rezultacie których doszło do zanieczyszczenia środowiska¹¹.

Tło

Nowelizacja „listy negatywnej”

30 czerwca 2019 r. Państwowa Komisja Rozwoju i Reform oraz Ministerstwo Handlu opublikowały aktualizację dwóch aktów:

- *Special Management Measures for Foreign Investment Access 2019* (外商投资准入特别管理措施2019年版);
- *Special Management Measures for Foreign Investment Access in the Free Trade Zone 2019* (自由贸易试验区外商投资准入特别管理措施2019年版).

Pierwszy akt obejmuje zasięgiem całą Chińską Republikę Ludową, natomiast drugi ograniczony jest wyłącznie do stref wolnego handlu. Oba akty są w istocie katalogiem sektorów i typów działalności, w których obcokrajowcy, a także spółki zagraniczne doznają ograniczeń swobody prowadzenia działalności. Gdy typ prowadzonej działalności nie znajduje się w katalogu, oznacza to dostęp do rynku na ogólnych zasadach. Dodatkowym elementem jest trzeci katalog – *Encouraged Industries for Foreign Investment*, tj. lista sektorów, w których inwestorzy zagraniczni mogą liczyć na rządowe zachęty (obniżki podatków, dotacje).

Listy negatywne zostały skrócone, co oznacza, że zliberalizowano dostęp do rynku. Lista ogólnokrajowa została pomniejszona z 48 do 40 typów działalności, natomiast lista obowiązująca w strefach wolnego handlu obecnie obejmuje 37 typów działalności.

¹⁰ Lusha Zhang, Kevin Yao, *China's 2019 growth seen slowing to 6.2% as trade war weighs*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹¹ China Daily, *China enhances auditing to evaluate officials' performance in fulfilling economic responsibilities*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- Dynamiczny wzrost deficytu w handlu między krajami członkowskimi UE a Chinami można przypisać m.in. konfliktowi handlowemu pomiędzy USA a Państwem Środka. **Chińscy producenci szukają nowych rynków zbytu (Afryka) lub próbują umocnić swoją pozycję w krajach (Azja i Europa), do których już eksportują.**
- Spadek chińskiego eksportu i importu może wskazywać na silniejsze niż oczekiwano spowolnienie gospodarcze w ChRL. Przedłużający się konflikt handlowy oraz kolejne rundy ceł wywołują silną presję spadkową. **W efekcie Waszyngton może oczekiwać ustępstw w negocjacjach handlowych, których jak najszybsze zakończenie jest w interesie Pekinu.**
- Pekin na bieżąco reaguje na wszelkie doniesienia medialne mogące wywołać obawy chińskich graczy rynkowych, a w szczególności konsumentów. **Celem gospodarczym jest zwiększenie konsumpcji, czemu nie sprzyjają obawy konsumentów przed kryzysem gospodarczym, które zwiększają skłonność do oszczędności. Z tego powodu Pekin na bieżąco reaguje na informacje rynkowe, czego najlepszym przykładem jest informacja o małej skali zjawiska przenoszenia produkcji poza Chiny.**

Samorząd

- Elity chińskie upatrują szansy na zatrzymanie spowolnienia gospodarczego w rozwoju obszarów wiejskich. Pozostają one w dalszym ciągu nisko rozwinięte, zatem istnieje ogromny potencjał do rozwoju. W tym kontekście należy odczytywać naciski Pekinu, aby władze lokalne emitowały obligacje w szybszym tempie. Środki pozyskane w ten sposób mają zostać przeznaczone na inwestycyjne infrastrukturalne. Nie chcąc powielać poprzednich błędów, chiński rząd chce uniknąć marnotrawienia środków publicznych, służyć ma temu wprowadzony nadzór nad urzędnikami oraz program pilotażowych obszarów wiejskich.

Przedsiębiorcy

- „Lista negatywna” to najważniejszy dokument dla przedsiębiorców zagranicznych podejmujących lub chcących podjąć działalność w Chinach. **W nim znajduje się odpowiedź na pytanie o to, czy dana działalność na terenie ChRL jest dozwolona, a jeśli tak, to – na jakich warunkach.**
- 1 lipca 2019 r. została wprowadzona kolejna obniżka danin publicznych. **Z jednej strony to dobra wiadomość dla przedsiębiorców zagranicznych, gdyż spowoduje to zwiększenie dochodu rozporządzalnego konsumentów. Z drugiej strony znaczna część zmniejszonych opłat dotyczy chińskich przedsiębiorców, co sprawi, że ich produkty staną się bardziej konkurencyjne cenowo.**

PRZEMYSŁ

Streszczenie

- ▶ Wbrew oczekiwaniom w czerwcu produkcja w sektorze przemysłowym wzrosła o 6,3%, natomiast sprzedaż detaliczna – o 9,3% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.
- ▶ Po dwóch miesiącach spadków znów rośnie eksport metali ziem rzadkich.
- ▶ W czerwcu odnotowano spadek importu miedzi do Chin. Analitycy są zdania, że sygnalizuje to spadek aktywności sektora produkcyjnego.
- ▶ Sprzedaż leków na receptę przez Internet oraz refundacja leków stosowanych przy leczeniu nowotworów to kolejne kroki Pekinu w celu poprawy dostępności leków.
- ▶ Największe koncerny farmaceutyczne zdecydowały się współpracować w celu utworzenia nowej sieci dystrybucji.
- ▶ Pekin zaostrza kontrole środowiskowe hut stali.

Wydarzenia

1. W czerwcu 2019 r. import miedzi do Chin spadł o 27% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Analitycy przypisują taką sytuację spadkowi aktywności sektora produkcyjnego, która jest głównym czynnikiem decydującym o rozmiarze popytu na miedź¹².
2. Podobna sytuacja występuje na rynku finansowym, gdzie opcje futures na stal oraz żelazo ulegają tendencji spadkowej. Analitycy przypisują lipcowe spadki prognozom dotyczącym zmniejszonej sprzedaży nowych samochodów w drugiej połowie 2019 r.¹³
3. Chiński eksport metali ziem rzadkich w czerwcu 2019 r. wzrósł o 9% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Tym samym został przerwany trend spadkowy, który występował od dwóch miesięcy. W porównaniu jednak z ubiegłym rokiem wolumen był mniejszy o 27%¹⁴. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Chińska produkcja przemysłowa w czerwcu 2019 r. wzrosła o 6,3% w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku oraz o 5,2% w porównaniu do poprzedniego

¹²Tom Daly, *China copper imports in June fall 27% from a year earlier*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹³Enrico Dela Cruz, *China steel, iron ore edge lower in wobbly trade amid tepid demand*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁴Reuters, *China June rare earth exports rise, snapping two months of declines*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

- miesiąca, tym samym przebijając oczekiwania analityków¹⁵. Jednocześnie przychody sektora spadły w czerwcu o 3,1% w porównaniu z 2018 r.¹⁶.
5. W lipcu 2019 r. wskaźnik aktywności finansowej PMI wyniósł 49,4 punktów, co skłania do pesymistycznych prognoza dla sektora produkcyjnego. Wynik poniżej 50 punktów oddziela wzrost od spadku¹⁷.
 6. W poszukiwaniu dochodów oraz mając na celu pobudzenie podaży na rynku nieruchomości w drugiej połowie roku, chińskie miasta pierwszego i drugiego rzędu oddają nowe tereny pod użytek komercyjny. Oddanie nieruchomości odbywa się w turach, podczas których na sprzedaż wystawianych jest kilkanaście nieruchomości. Głównym przeznaczeniem nieruchomości jest budowa osiedli mieszkaniowych bądź biur. Trend ten został zaobserwowany w 50 największych miastach Chin¹⁸.
 7. Pekin próbuje balansować pomiędzy działaniami na rzecz poprawy jakości powietrza a utrzymaniem opłacalności produkcji przemysłowej. Problem dotyczy w szczególności hut stali, które mimo zmniejszenia emisji szkodliwych substancji nadal należą do grupy podmiotów, które w największym stopniu przyczyniają się do zanieczyszczenia środowiska. Głównym działaniem Pekinu zmierzającym do poprawy sytuacji było nakładanie restrykcyjnych norm emisyjnych oraz tymczasowe zamykanie hut lub nakładanie maksymalnych kwot produkcyjnych. Obecnie Pekin zamierza przeprowadzać szczegółowe kontrole w celu zapewnienia rzeczywistego przestrzegania norm środowiskowych¹⁹.
 8. Szereg leków przeciwnowotworowych zostało wpisanych na listę leków refundowanych. Większość leków jest refundowana w wysokości 70%. Nabycie leków nie jest jednak proste, są one dostępne jedynie w wyznaczonych aptekach. Dodatkowo pacjent chcący je zakupić musi zostać ponownie szczegółowo przebadany. Według regulatora rynkowego ma to zapobiec wszelkim nadużyciom mogących powstać w obrocie drogimi i trudno dostępnymi lekami²⁰.
 9. Jednocześnie w Chinach trwają prace nad wdrożeniem sprzedaży leków przez Internet. Obecnie około 20 aplikacji oferuje sprzedaż leków na receptę. Przy okazji zakupów przez Internet dochodzi do licznych nadużyć, np. pacjenci wielokrotnie wykorzystują jedną receptę. Doprowadziło to do serii zastrzeżeń przepisów prawnych, po których następowało jednak stopniowe rozluźnienie. Powodowało to, że okresowo apteki internetowe funkcjonowały w szarej strefie lub wręcz prowadziły działalność nielegalnie. Obecnie trwają prace nad projektem aktu prawnego (互联网食品药品监督管理办法-征求意见稿), który ma uporządkować tę sytuację²¹.

¹⁵ Reuters, *China June industrial output up 6.3% year-on-year, beats forecasts, retail sales up 9.8%*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁶ Reuters, *China's industrial profits fall in June, add to fears of slowdown*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁷ Reuters, *China factory activity shrinks again in July, pressure eases slightly: Caixin PM*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁸ 高畅, 一二线城市开启下半年新一轮供地潮, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁹ Reuters, *China plans to toughen emission checks on steel mills*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

²⁰ 张樵苏, 抗癌药品纳入医保后消失? 专家: 政策落地尚需时日, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

²¹ 陈凯茵, 网售处方药的“正确打开方式”是什么, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

10. Liczba placówek medycznych oraz szpitali w Chinach osiągnęła poziom 990 tysięcy – stan na dzień 7 lipca 2019 r. Co ciekawe, 63% szpitali jest prywatnych. Jednocześnie w dalszym ciągu niektóre tereny wiejskie nie posiadają stałego dostępu do placówek medycznych²². W Chinach system szpitalny jest nierozłącznie związany ze sprzedażą leków. Głównym punktem zakupów leków są apteki należące do szpitali. Sytuacja rynkowa nie odpowiadała wielkim koncernom farmaceutycznym, dlatego postanowili stworzyć platformę wolnego dostępu do leków. 29 koncernów farmaceutycznych, w tym takie, jak: Roche, Pfizer, Philips czy Merck, zdecydowało się współdziałać, aby stworzyć alternatywny system dystrybucji leków²³.

Tło

Metale ziem rzadkich

Wątek metali ziem rzadkich pojawia się w konflikcie amerykańsko-chińskim od końca maja br. Jest on reakcją na kolejną rundę ceł oraz sankcje wprowadzone przeciwko Huawei. W czasie jednej z wizyt w chińskiej fabryce Prezydent ChRL Xi Jinping wskazał na możliwość nałożenia na USA sankcji w postaci zakazu eksportu metali ziem rzadkich z Chin. Od tego czasu jest to karta przetargowa, którą chińscy negocjatorzy wykorzystują regularnie w odpowiedzi na zaostrzoną reakcję dyplomacji amerykańskiej.

Chiny są największym na świecie eksportem metali ziem rzadkich. Posiadają również ich największe rezerwy, blisko dwukrotnie większe niż druga Brazylia. Wprowadzenie zakazu eksportu do USA, czym Chiny szantażują, stanowi zagrożenie z dwóch względów. Pierwszym jest silne uzależnienie gospodarki amerykańskiej od importu tychże z Chin. Po drugie, wykorzystywane są one we wszystkich sektorach strategicznych, od energetyki, przez przemysł zbrojeniowy i technologiczny, po przemysł samochodowy. Wystarczy dodać, że 80% wszystkich metali ziem rzadkich wykorzystywanych w USA pochodzi z Chin.

Pekin jednak nie zdecydował się na wprowadzenie sankcji do końca lipca. Z jednej strony może to wynikać z chęci utrzymania karty przetargowej. Z drugiej strony, sankcja taka przyczyniłaby się do ogromnej straty przychodów również po stronie chińskiej.

Wnioski

Rząd

- **Spadek importu miedzi wskazuje na spowolnienie gospodarcze chińskiej gospodarki**, która w dalszym ciągu w znacznej mierze opiera się na **sektorze produkcyjnym**. **Sektor ten ucierpiał wskutek wojny handlowej**, w wyniku której spadł popyt na towary wyprodukowane w Chinach. **Część producentów zdecydowała się również na przeniesienie produkcji do innych krajów Azji bądź Afryki.**

²² 成岚, 全国医疗卫生机构数量已接近百万, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

²³ 徐宙超, 千亿处方外流 药企联手抢占院外市场, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

Rząd

- Metale ziem rzadkich to karta przetargowa ChRL w negocjacjach handlowych z USA. Pekin ostrzegał, że może wprowadzić restrykcje eksportowe. Do końca lipca 2019 r. nie zdecydował się jednak na taki krok.
- Chiński przemysł rośnie pomimo pesymistycznych nastrojów panujących wśród przedsiębiorców. Wskaźnik PMI zarówno w czerwcu, jak i w lipcu utrzymywał się na poziomie poniżej 50 punktów, co oznacza negatywną prognozę co do potencjalnego wzrostu sektora. Jednocześnie wyniki opublikowane przez chińskie organy pokazują, że produkcja przemysłowa wzrosła. **Wzrost produkcji nie wiązał się jednak ze wzrostem rentowności, co prowadzi do wniosku, że prawdopodobnie to pakiet stymulujący gospodarkę doprowadził do wzrostu nieefektywności.**

Samorząd

- Chińskie metropolie sprzedają tereny pod zabudowę mieszkalną oraz biurową. Zaobserwowany w 50 największych miastach trend prawdopodobnie ma swoje źródło w impulsie z Pekinu. **Warto jednak odnotować, że działanie to ma dwojaki skutki: z jednej strony powoduje znaczny wzrost przychodów do budżetów włodarzy, z drugiej strony chroni przed bańką na rynku nieruchomości.** Jako przykład można wymienić Hangzhou, gdzie ze sprzedaży nieruchomości gruntowych i budowlanych uzyskało w tym roku 145 mld RMB.

Przedsiębiorcy

- Wskaźnik PMI poniżej 50 punktów świadczy o pesymistycznych nastrojach panujących wśród kadry menedżerskiej w Chinach. Prawdopodobnie jest to wywołane przedłużającym się konfliktem handlowym z USA oraz niezauważalnością efektów pakietu stymulującego. **W rezultacie należy się spodziewać nastawienia na wzrost oszczędności oraz mniejszej skłonności do podejmowania ryzyka przez przedsiębiorców. Może to wiązać się z mniejszymi zamówieniami dla przedsiębiorców zagranicznych oraz znaczną presją eksportową dla chińskich producentów.**

RYNEK FINANSOWY

Streszczenie

- ▶ Chiński bank centralny będzie przeciwdziałał skutkom finansowym konfliktu handlowego.
- ▶ Obniżenie rzeczywistej stopy oprocentowania, rozwój małych i średnich banków, zmniejszenie kosztów transakcyjnych mikro i małych firm – to kierunki polityki finansowej wyznaczonej przez Radę Państwa ChRL.
- ▶ Banki komercyjne nie podążyły za kierunkiem wyznaczonym przez rządzących i tym samym nie udzielają większej liczby pożyczek małym i średnim firmom.
- ▶ Przedsiębiorcy zagraniczni od 2020 r. będą mogli posiadać więcej niż 25% udziałów w chińskich instytucjach ubezpieczeniowych.
- ▶ China Construction Bank udzieli prowincji Hunan finansowania o wartości 2 bln RMB.
- ▶ Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych szuka okazji, aby zwiększyć swoje zaangażowanie w Europie.
- ▶ Pekin uzupełnia budżet, zobowiązując spółki należące do skarbu państwa do wpłat na rzecz funduszu ubezpieczeń społecznych.

Wydarzenia

1. 24 lipca 2019 r. w trakcie spotkania Rady Państwa ChRL wskazano priorytetowe kierunki reform finansowych. Celem podejmowanych działań ma być obniżenie rzeczywistej stopy oprocentowania, rozwój małych i średnich banków, zmniejszenie kosztów transakcyjnych dla mikro i małych firm. Dodatkowe środki mają zostać przeznaczone na rozwój rolnictwa oraz obszarów wiejskich. Jednocześnie premier Li Keqiang ostrzegł, że pozorna implementacja reform jest nie do przyjęcia, i będzie ona skutkowała podjęciem kroków naprawczych²⁴.
2. Według źródeł Agencji Reutera chińskie banki na południu kraju nie zwiększyły dostępu do finansowania dłużnego dla małych i średnich firm, co spowodowało, że eksporterzy i producenci mają problemy z płynnością finansową. Według informacji uzyskanych przez agencję od pracowników banków sceptyczne nastawienie do małych i średnich firm wynika z niepewności co do sytuacji gospodarczej w związku z konfliktem handlowym pomiędzy mocarstwami²⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

²⁴ Zhang Yue, *Pilot financial reform efforts to get a boost*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

²⁵ Shu Zhang, *China's credit push to small firms falters in factory heartland*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

3. Jak wynika ze stanowiska Rady Państwa ChRL, Chiny zniosą limity udziałów posiadanych przez osoby zagraniczne w niektórych instytucjach ubezpieczeniowych do 2020 r., czyli znacznie wcześniej niż planowano. Obecnie limit udziałów dla inwestorów zagranicznych w sektorze ubezpieczeniowym wynosi 25%. Otwarcie rynku finansowego dla przedsiębiorców zagranicznych jest jednym z postulatów podnoszonych przez administrację USA w trakcie prowadzonych negocjacji²⁶.
4. Przedstawione wyżej stanowisko Rady Państwa ChRL potwierdza wcześniejsze zapowiedzi Premiera ChRL Li Keqiang, który w trakcie World Economic Forum w Dalian stwierdził, że Chiny zniosą limity udziałów, które mogą objąć osoby zagraniczne w niektórych spółkach z sektora finansowego. Wskazał on na spółki, które swoją działalnością obejmują obligacje, kontrakty terminowe oraz ubezpieczenie na życie²⁷. Zagraniczne firmy gromadzące informacje o dłużnikach, agencje ratingowe i płatnicze będą mogły prowadzić działalność na takich samych zasadach jak chińskie podmioty. Premier zapewnił również, że chiński juan zostanie utrzymany na „rozsądnym i zbilansowanym poziomie”, a Chiny będą kontynuowały politykę obniżania ceł i barier administracyjnych²⁸.
5. W trakcie spotkania G20 w Japonii ogłoszono wznowienie negocjacji pomiędzy USA a Chinami, co spowodowało wzrosty na światowych giełdach. Najbardziej globalny indeks giełdowy – MSCI (dokładnie „MIWD00000PUS”) wzrósł 0,6%. Wzrost odnotowały również amerykański S&P 500, chiński CSI 300 oraz europejskie indeksy²⁹.
6. W wyniku obniżki składek na ubezpieczenie społeczne chińscy przedsiębiorcy w pierwszej połowie 2019 r. zaoszczędzili 128 mld RMB³⁰. Powstałą w wyniku obniżki dziurę budżetową postanowiono uzupełnić poprzez zobowiązanie przedsiębiorstw państwowych do wpłacenia 10% wartości udziałów należących do skarbu państwa. Według chińskiego regulatora finansowego 35 przedsiębiorstw publicznych wpłaciło w 2019 r. łącznie 521,71 mld RMB³¹.
7. China Construction Bank udzieli „kompleksowego wsparcia finansowego” prowincji Hunan. Władze prowincji poinformowały, że wsparcie zostanie przeznaczone na rozwój sektora produkcyjnego, wsparcie lokalnych graczy o dużym potencjale rynkowym oraz rozwiązanie problemu ukrytego długu władz lokalnych³².
8. Chiński Bank Ludowy w oświadczeniu prasowym zapewnił, że będzie aktywnie reagował na finansowe skutki konfliktu handlowego pomiędzy USA a Chinami. W oświadczeniu

²⁶ Reuters, *China to scrap foreign ownership caps for life insurers earlier than expected*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

²⁷ Kevin Yao, *China pledges to scrap financial sector ownership limits in 2020, one year early*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

²⁸ Xu Wei, *Li says steps will broaden market access*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

²⁹ David Randall, *U.S.-China trade truce lifts global stocks, gold falls*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

³⁰ China Daily, *State Council meeting stresses implementation of social insurance contribution cut*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

³¹ China Daily, *China steadily replenishes social security funds with state capital*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

³² Reuters, *China's CCB to give \$291 billion in financing support to Hunan province*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

zwrócono uwagę na ryzyko pochodzące spoza Chin. Bank centralny ChRL będzie przeciwdziałał szokom zewnętrznym oraz wahaniom cen na rynku krajowym³³.

9. Prezes Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych Jin Liqun w wywiadzie dla CCTV zapowiedział, że bank planuje zwiększyć skalę działalności inwestycyjnej i wyjść poza ramy inicjatywy „Pasa i Szlaku”. Szczególnie interesujące dla banku są kraje Unii Europejskiej i realizowana strategia „Łącząc Europę”³⁴.
10. Oddział UniCredit Bank AG w Chinach został ukarany karą w wysokości 10,3 mln RMB za defraudację środków klientów. Według chińskiego regulatora finansowego pracownicy banku przelewali środki klientów na zewnętrzne konta bez ich autoryzacji. Oprócz kary finansowej dla banku kary poniosą również pracownicy, którzy dokonywali tych transakcji. Na dyrektora oddziału nałożono karę w postaci zakazu pełnienia funkcji członka zarządu przez dwa lata³⁵.

Tło

Dostępność finansowania dla małych przedsiębiorstw

Problem dostępności środków finansowych związany jest z wysokim udziałem spółek państwowych zarówno po stronie udzielających finansowania, jak i po stronie otrzymujących finansowanie. Większość chińskich banków należy do skarbu państwa, a ich głównymi klientami są inne spółki skarbu państwa. Mniejsze firmy zmuszone były korzystać z usług finansowych podmiotów z szarej strefy. Jednak w wyniku kampanii Pekinu mającej na celu pozbycie się *shadow banking* obecnie już nawet tej opcji nie mają firmy z sektora MŚP.

W czasie spowolnienia gospodarczego Pekin oparł swoją politykę gospodarczą na stymulowaniu konsumpcji i napędzaniu sektorów, które dotychczas były zaniedbane, a w których istnieje duży potencjał wzrostu, na przykład rolnictwa. Sektor prywatny od dawna wskazywał na problem z pozyskaniem finansowania dłużnego. W odpowiedzi Pekin starał się odgórnie nadać impuls do akcji kredytowej dla tych właśnie przedsiębiorstw, regularnie obniżając stopę rezerw obowiązkowych. Jednak duże banki w dalszym ciągu uznawały, że udzielanie kredytów i pożyczek małym firmom cechuje zbyt wysokie ryzyko w czasie niestabilności gospodarczej wywołanej konfliktem handlowym.

Należy jednocześnie podkreślić, że nie oznacza to, iż sytuacja sektora MŚP się nie poprawiła. Finansowanie w bankach jest bardziej dostępne niż wcześniej, jednak przedsiębiorcy zwracają uwagę na to, że nadal jest ono niewystarczające. Obecne działania rządu centralnego skupiają się na stymulowaniu małych i średnich banków, dla których firmy prywatne stanowią główną klientelę³⁶.

³³ Reuters, *China central bank says will play active role in responding to trade frictions*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

³⁴ 李童, 央视专访亚投行行长金立群: 亚投行已步入稳步发展期, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

³⁵ Reuters, *China fines UniCredit AG unit \$1.5 million for embezzlement*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

³⁶ Shu Zhang, *China's credit push to small firms falters in factory heartland*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- ▶ Niezwiększenie dostępności finansowania dłużnego dla małych i średnich przedsiębiorstw wskazuje na dwa zasadnicze problemy, z którymi Pekin będzie musiał sobie poradzić. Jest to **nieefektywność w implementacji polityki krajowej na szczeblu lokalnym** oraz **obawy uczestników rynku** związane z przedłużającym się konfliktem handlowym. **Pesymistyczne nastroje panujące wśród graczy rynkowych mogą skutecznie przeszkodzić polityce prowadzonej przez Pekin, która opiera się na stymulowaniu inwestycji i konsumpcji.**
- ▶ Coraz większa liberalizacja dostępu przedsiębiorców zagranicznych do chińskiego sektora finansowego może być analizowana w dwóch płaszczyznach: w płaszczyźnie **zwiększenia kapitalizacji rynku finansowego ChRL** oraz w płaszczyźnie **działania podjętego w celu zakończenia konfliktu.**

Samorząd

- ▶ Jednym z najistotniejszych problemów chińskiego rządu we wdrażaniu reform jest **efektywność implementacji podjętych centralnie postanowień w poszczególnych regionach.** Według szacunków nawet 70% reform nie jest wdrażane na najniższym szczeblu administracji lokalnej. Pekin od lat podejmuje kroki mające na celu poprawę tej sytuacji.
- ▶ **China Construction Bank, który udzieli finansowania prowincji Hunan, jest bankiem należącym do chińskiego skarbu państwa,** co pozwala zakładać, że finansowanie może być korzystniejsze niż to oferowane na rynku. **Jest to jednak kolejny instrument – po emisji obligacji przez władze lokalne – za pomocą którego Pekin próbuje pobudzić wydatki inwestycyjne w prowincjach.**

Przedsiębiorcy

- ▶ **Otwarcie sektora finansowego dla przedsiębiorców zagranicznych jest szansą dla polskich instytucji finansowych na wejście na ten rynek.** Ze względu na rozmiar chińskiej gospodarki i polskich przedsiębiorstw z sektora finansowego rozsądne wydaje się skupienie się na jakimś mniejszym regionie, na przykład mieście bądź prowincji, które pod względem gospodarczym odpowiadają krajom europejskim.

HIGH-TECH

Streszczenie

- ▶ Salesforce wchodzi na rynek Państwa Środka przez partnerstwo z Alibabą.
- ▶ Start-up i-Space stał się pierwszą prywatną firmą z Chin, która umieściła satelitę na orbicie.
- ▶ Apple Inc odnotuje wzrost przychodów z usług w trzecim kwartale.
- ▶ W celu ożywienia rozmów handlowych z Chinami, prezydent Donald Trump ogłosił w zeszłym miesiącu, że amerykańskie firmy będą mogły sprzedawać produkty Huawei Technologies Co Ltd.
- ▶ Maoyan Entertainment zapewniła, że zwiększy inwestycje w krajowym przemyśle filmowym i pogłębi partnerstwo z Tencent Holdings Ltd.
- ▶ Chiński Huawei oczekuje stanowiska amerykańskiego Departamentu Handlu, w sprawie korzystania z mobilnego systemu operacyjnego Google Android w nowych smartfonach.
- ▶ China Mobile wprowadza usługi 5G w ponad 50 miastach.

Wydarzenia

1. W lipcu prezydent USA Donald Trump złagodził swoje stanowisko wobec chińskiego giganta technologicznego Huawei i powiedział uczestnikom szczytu G20, że Stany Zjednoczone pozwolą na utrzymanie amerykańskich dostaw technologii dla Huawei. Jednak chiński gigant oczekuje klaryfikacji Departamentu Stanu, czy decyzja wpływa na dostęp Huawei do mobilnego systemu operacyjnego Android i usług, które są używane w smartfonach Huawei³⁷. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Sprzedaż przez amerykańskie firmy części, komponentów lub systemów chińskiemu gigantowi Huawei wymaga uzyskania odpowiedniej licencji. Wprowadzone ograniczenie wywołało zamieszanie wśród amerykańskich firm, gdyż po wpisaniu na listę firm objętych restrykcjami ze względu na bezpieczeństwo, Prezydent Donald Trump ogłosił, że amerykańskie firmy będą mogły sprzedawać produkty chińskiemu gigantowi. Wymogiem licencyjnym nie zostały objęte towary ogólnodostępne, które nie pociągają za sobą żadnych konsekwencji dla bezpieczeństwa narodowego. To oznacza, że niektóre firmy produkujące układy scalone będą mogły sprzedawać Huawei, w ograniczonym zakresie, produkty dostępne na rynku globalnym³⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

³⁷ Kenneth Li, *China's Huawei awaits U.S. Commerce nod on resuming usage of Google Android*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

³⁸ Alexandra Alper, Karen Freifeld, *U.S. to approve sales it deems safe to blacklisted Huawei*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

3. W związku z nałożeniem restrykcji na zakup chipów przez chińskie spółki ze Stanów Zjednoczonych, chińskie giganty technologiczne planują stopniowe uniezależnienie się od dostaw z USA. Państwowy gigant Tsinghua Unigroup utworzył w tym celu nową jednostkę mającą produkować chipy DRAM³⁹. W podobnym czasie chiński producent smartfonów i innych urządzeń elektronicznych zakupił 6% udziałów w VeriSilicon Holdings Co Ltd, spółce zajmującej się produkcją chipów. VeriSilicon posiada centra badawcze zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i Chinach⁴⁰.
4. Według informacji podanych przez firmę Salesforce.com Inc, Alibaba stanie się wyłącznym dostawcą usług Salesforce dla klientów w Chinach kontynentalnych, Hongkongu, Makau i na Tajwanie. Salesforce będzie jedynym pakietem produktów CRM dla przedsiębiorstw sprzedawanym przez Alibabę. Owe partnerstwo to kolejny przykład międzynarodowych dostawców usług, którzy szukają rozwiązań oferując usługi oprogramowania służące ich klientom w Chinach⁴¹.
5. Yang Jie, prezes China Mobile, powiedział w lipcu, że China Mobile w pełni wdroży plan „5G +”. W 2019 r. China Mobile zbuduje w całym kraju ponad 50 000 stacji bazowych i będzie świadczyć usługi komercyjne 5G w ponad 50 miastach, a w 2020 r. sieć planuje rozszerzać zasięg usług 5G do wszystkich miast powyżej poziomu prefektury⁴².
6. Władze lokalne w rozwoju technologii 5G widzą szansę na rozwój zarządzanego regionu. Zarówno na poziomie prowincji (Hunan, Sichuan), jak i poszczególnych miast (Szanghaj, Jinan) władze przyjmują plany rozwoju przemysłu opartego o technologię 5G, na przykład „3 letni plan rozwoju w oparciu o innowacje 5G w prowincji Hunan w latach 2019-2021 (湖南省5G应用创新发展三年行动计划2019–2021年)”⁴³.
7. Startup i-Space z Pekinu trafił na pierwsze strony gazet po wystrzeleniu ultralekkiej rakiety nośnej z ładunkiem na orbitę. Pierwsza udana komercyjna misja orbitalna stanowiła kamień milowy dla rozwoju prywatnego sektora kosmicznego w Chinach. Rakieta Hyperbola-1 dostarczyła na orbitę dwie satelity, a także kilka eksperymentalnych ładunków. Zainspirowana własnym sukcesem firma, planuje teraz przeprowadzić osiem kolejnych misji orbitalnych w ciągu następnego roku⁴⁴.
8. Analityk Evercore, Amit Daryanani, twierdzi, że całkowity przychód deweloperów App Store wzrośnie o 18% do około 9 miliardów USD w trzecim kwartale 2019 roku. Apple skupia się bardziej na sprzedaży usług ze względu na trend spadkowy sprzedaży smartfonów. Działalność usługowa stanowiła 20% przychodów Apple w drugim kwartale 2019 r., tj. 58,02 mld USD. W poprzednim roku udział ten wyniósł 16%. App

³⁹ Josh Horowitz, *Amid U.S. tech squeeze, China's Tsinghua Unigroup forms new DRAM chip unit*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴⁰ Josh Horowitz, *China's Xiaomi continues chip strategy revamp with investment in semiconductor designer*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴¹ Reuters, *Salesforce expands footprint into China with Alibaba partnership*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴² 徐一嫣, 中国移动推出“5G+”计划 今年超50城市提供5G服务, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴³ 高畅, 各地发展5G产业热情高涨 未来三年将进入投资上行周期, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴⁴ Ryan Woo, *After historic rocket launch, Chinese startup to ramp up missions*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

Store jest kluczowym czynnikiem napędzającym segment usług Apple. Przycho z App Store przyniósł w ubiegłym roku 37,1 mld USD przychodu⁴⁵.

9. Maoyan Entertainment, wiodąca chińska platforma sprzedaży biletów, chce zatrzymać spadek sprzedaży biletów do kina w Chinach. Według danych Maoyan przychody ze sprzedaży biletów w Chinach spadły o 2,7% w pierwszej połowie 2019 r., a liczba widzów spadła o 10%. Analitycy zauważyli, że spowolnienie zbiegło się w czasie ze spowolnieniem konsumpcji krajowej, wywołanym konfliktem handlowym z USA. Z tego powodu Maoyan nawiązał strategiczny sojusz z gigantem z sektora gier i mediów społecznościowych - grupą Tencent, tym samym uzyskując dostęp do zasobów takich firm, jak Tencent Pictures, Tencent Video, Tencent Investment i Tencent Music Entertainment Group, które mają posłużyć jako dodatkowe kanały zbytu⁴⁶.

Tło

Huawei - celem amerykańskich sankcji

Huawei to chiński producent smartfonów, laptopów, modemów oraz innych urządzeń elektronicznych. Od 20 maja 2019 r. stał się on jednym z głównych celów sankcji nakładanych przez władze amerykańskie w ramach wojny celnej. Stało się tak wraz z wpisaniem chińskiego giganta na listę podmiotów zagrażających bezpieczeństwu narodowemu USA.

Efektom podjętych działań było odcięcie spółki od kompetentów i oprogramowania pochodzących ze Stanów Zjednoczonych. Huawei wydaje ponad 11 mld USD rocznie na komponenty produkowane przez amerykańskie spółki. Są to głównie chipy produkowane przez firmy takie jak Qualcomm, Intel oraz Micron Technology. Huawei jednocześnie używa w swoich smartfonach systemu Android (Google).

Całkowity zakaz importu komponentów z USA nie podobał się jednak amerykańskim producentom, którzy narażeni byli na znaczny spadek przychodów. Jednocześnie podnosili oni, że część produktów może być z łatwością nabyta w innych krajach i są to produkty niezwiązane w żaden sposób z bezpieczeństwem.

W reakcji na amerykańskie lobby przemysłowe Departament Handlu USA ogłosił, że Huawei będzie mógł nabywać kompetentny ogólnodostępne, które nie wpływają na bezpieczeństwo, na podstawie tymczasowej licencji.

⁴⁵ Reuters, *Apple's services revenue, China to power third quarter: analyst*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴⁶ Pei Li, Ryan Woo, *Chinese movie-ticketing leader Maoyan says to boost film investment, Tencent partnership*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- Dezinformacja dotycząca zakazu sprzedaży produktów chińskiemu Huawei'owi to efekt silnego lobby technologicznego w USA. Amerykańskie firmy uznały, że całkowity zakaz spowodowałby znaczne straty, a nie wpływając na sytuację chińskiego giganta, który mógłby kupować komponenty w innych krajach (głównie Korei Południowej). W związku z powyższym postanowiono o ograniczeniu zakazu do komponentów, które nie są ogólnodostępne.
- **Zarówno spółki rządowe, jak i prywatne będąc uzależnionym od amerykańskich chipów przystąpiły do opracowywania lub ulepszania chińskich rozwiązań w tym zakresie.**

Samorząd

- Większość planów władz lokalnych przyjmuje tę samą strukturę zakładającą realizację celów ilościowych, w postaci rozwoju infrastruktury sieci 5G (stacji bazowych), wsparcia start-upów wykorzystujących tę technologię określoną wysokością środków finansowych, czy prognozy dotyczące wartości dodanej jaką przyniesienie zastosowanie technologii 5G w określonym obszarze geograficznym. **Zasadniczo plany te mają dwa istotne aspekty: gospodarczy oraz polityczny. W aspekcie gospodarczym wskazują na tworzenie infrastruktury pod rozwój działalności gospodarczej opartej o sieć 5G.** W aspekcie politycznym jest to sygnał implementacji kierunków polityki wyznaczonych przez Pekin. Nie oznacza to jednak, że jest to jedynie działanie pozorne. Według analityków wartość sektora cyfrowego w prowincji Hunan do 2021 r. ma wynieść 400 mld RMB.

Przedsiębiorcy

- Przemysł rozrywkowy nie opiera się już o oglądanie film w kinach. **Znacznie popularniejsze obecnie jest oglądanie filmów na jednej z wielu platform streamingowych.** Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że sprzedaż biletów do kin odbywa się głównie online. Podmiotem sprzedającym nie jest samo kino, lecz platforma oferująca bilety do różnych miejsc.
- Apple zmienia strategię, po tym jak utracił przewagę w sprzedaży smartfonów, które uchodziły za symbol statusu, obecnie stawia na sprzedaż usług. Dynamiczny rozwój chińskich producentów smartfonów sprawił, że chińscy konsumenci przestali odczuwać różnice pomiędzy produktami z popularnym jabłkiem od tych wyprodukowanych przez jeden z kilku lokalnych graczy.
- Chiny stawiają na 5G, należy się spodziewać, że większość innowacji związanych z wykorzystaniem technologii będzie powstało przynajmniej w początkowym okresie w Chinach. Stąd warto obserwować ten rynek.

ROLNICTWO I PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY

Streszczenie

- ▶ Szacuje się, że przy obecnym tempie wzrostu wartość rynku usług cateringowych w Chinach w 2023 r. będzie największa na świecie.
- ▶ ASF spowodował zaburzenie standardowego cyklu cenowego dla chińskiej trzody chlewnej, co wykorzystują spekulanci cenowi i dystrybutorzy.
- ▶ Na początku lipca zanotowano nowe ogniska ASF w prowincjach Guangxi oraz Hubei. Liczba nowych ognisk ASF w 2019 r. jest jednak mniejsza niż w ubiegłym roku.
- ▶ Jesienne żniwa w prowincji Shandong są zagrożone z powodu ekspansji plagi *Spodoptera frugiperda*, niszczącego uprawy zbóż.
- ▶ Wzrost eksportu amerykańskiej soi do Chin jest niezadowolający dla USA.
- ▶ Brazylia uzyskuje dostęp do chińskiego rynku mlecznego.

Wydarzenia

1. Zgodnie z raportem wydanym przez World Federation of Chinese Food Industry chińska branża cateringowa przekroczyła w 2018 r. roczny dochód na poziomie 4,27 bln RMB. Obecnie jest to druga na świecie pod względem wielkości branża cateringowa. Szacuje się, że przy obecnym tempie wzrostu wyprzedzi amerykańską w 2023 r.⁴⁷
2. W lipcu 2019 r. średnie ceny wieprzowiny kształtowały się na poziomie 24 RMB za kg. Zwyżki cen wieprzowiny, spowodowane przez ASF, wpływają na koszyk żywieniowy konsumentów np. są powodem wzmożonego popytu na jaja kurze. Sytuację wykorzystują spekulanci próbując osiągnąć szybkie zyski⁴⁸.
3. Rada Państwa ChRL wydała wytyczne dotyczące walki ze skutkami ASF. Według instrukcji promowane mają być duże hodowle w celu utrzymania jednolitych standardów bezpieczeństwa weterynaryjnego, w tym celu przewidziano specjalne subsydia. Z kolei w regionach o wzmożonej konsumpcji mięsa wieprzowego, władze mają stwarzać warunki do zwiększenia pogłowia trzody chlewnej, aby zagwarantować lokalną samowystarczalność. Od sierpnia ubiegłego roku zanotowano ponad 120 ognisk ASF na terenie Chin, jednak w pierwszym półroczu 2019 r. zanotowano tylko 44 przypadki

⁴⁷ 王俊岭, 餐饮业最新报告显示——中国餐饮产业规模世界第二, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Xu Junqian, Food safety lock guidelines released, china.daily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.); 曹晨, 生鲜电商“九死一生” 行业洗牌加剧, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁴⁸ 冯孔, 肉价上涨影响要重视但不必高估, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

choroby, co świadczyć ma o zmniejszającym się tempie postępu epidemii. Na początku lipca zanotowano nowe ogniska ASF w prowincjach Guangxi oraz Hubei. W okresie rozwoju ASF w Chinach ponad połowa chińskich prosiąt zdechła lub została zlikwidowana z powodu choroby⁴⁹.

4. Według informacji lokalnych władz jesienne żniwa w prowincji Shandong są zagrożone z powodu ekspansji zarazy larw sówki *Spodoptera frugiperda*, niszczącej uprawy zbóż. Shandong jest trzecią po Heilongjiang i Jilin prowincją z największymi uprawami zbożowymi. W 2017 r. Chiny posiadały 130 mln ha ziemi ornej, z czego 42 mln ha było przeznaczonych pod uprawę zbóż⁵⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
5. W lipcu 2019 r. wzrósł eksport amerykańskiej soi do Chin. Zgodnie z danymi administracji USA pod koniec miesiąca przeznaczono na eksport 600 tys. ton soi. Stro- na amerykańska oczekuje eksportu soi do Chin na poziomie 20 mln ton. Eksport amerykańskiej soi do Chin był tematem rozmów prezydentów Xi i Trumpa podczas szczytu G20 w Osace. Jako przejaw złagodzenia konfliktu na linii USA-Chiny traktuje się natomiast zakup przez Chińczyków amerykańskiego sorgo, mimo wysokiej 25% stawki celnej⁵¹.
6. Chiński rynek jest miejscem zbytu dla 30% produkcji Danone przeznaczonej dla ma- łych dzieci. W związku z mniejszą liczbą urodzeń w pierwszej połowie bieżącego roku zyski koncernu spadły, niemniej jednak szacuje się poprawę sytuacji rynkowej w dru- giej połowie roku. Ponadto Danone ma stawia za cel promocję swoich produktów przeznaczonych dla klasy średniej oraz rozwój dystrybucji e-commerce⁵².
7. Według komunikatu brazylijskiego ministerstwa rolnictwa, Chiny dokonały autoryza- cji 24 zakładów rolno-spożywczych mogących eksportować żywności do Chin. Są to m.in. producenci wyrobów mleczarskich, szczególnie mleka w proszku i serów. Chiń- ski roczny import mleka wynosi 800 tys. ton⁵³.
8. Zgodnie z danymi chińskiej Generalnej Administracji Celnej (中华人民共和国海关总署) w lipcu 2019 r. import wieprzowiny do Chin w porównaniu do czerwca bieżącego roku wzrósł o prawie 63% i osiągnął wielkość 160 467 ton. Dla porównania w maju br. zaimportowano o 14% mięsa wieprzowego więcej. Świadczy to o dużych fluktuacjach

⁴⁹ Hallie Gu, Tom Daly, *China has shown 'shortcomings' in bid to contain African swine fever: cabinet*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Hallie Gu, Martin Pollard, *China says African swine fever cases slowing; pig output returning*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Dominique Patton, *China confirms new African swine fever outbreak in Guangxi*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Dominique Patton, *China reports Af- rican swine fever outbreak in Hubei province*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵⁰ Tom Daly, Hallie Gu, *China's Shandong province says fall armyworm a 'major threat' to autumn crop output*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵¹ Karl Plume, *U.S. soybean exports to China rise, but big purchases remain elusive*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Tom Polansek, *China makes biggest U.S. sorghum purchase since April as trade talks resume*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Shivani Singh, Hallie Gu, *China June soybean imports fall on trade war, deadly pig disease*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵² Dominique Vidalon, *Danone second quarter sales beat expectations as China baby food demand improves*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵³ Ana Mano, *Brazil says China authorized 24 local plants to export dairy products*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

na rynku wieprzowiny. W pierwszej połowie 2019 r. całościowy chiński eksport tego rodzaju mięsa wyniósł 818 703 ton, co stanowi wzrost o jedną czwartą w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku⁵⁴.

Tło **Spodoptera frugiperda**

Zaraza larw tego gatunku zaczęła rozpowszechniać się po całych Chinach począwszy od stycznia br. w Yunanie, gdzie zniszczyła 792 tys. ha upraw. Z racji na trwającą od lipca do września porę deszczową migracja dorosłych osobników do północnowschodnich prowincji jest szczególnie ułatwiona. Specyfiką szkodnika jest to, że może on zniszczyć setki hektarów upraw jednej nocy⁵⁵.

Ten gatunek szkodnika jest znany w Europie od 2000 r., szczególnie problematyczny jest szeroki zakres roślin, którymi gąsienice się żywią. Według dostępnych informacji, wśród roślin żywicielskich można wymienić: pomidora, paprykę, cebulę, fasolę, warzywa dyniowate i kapustne⁵⁶.

Chińskie ministerstwo rolnictwa próbując przeciwdziałać rozszerzeniu się plagi ustanowiło specjalną grupę ekspertów, podzieloną na osiem zespołów. Będą oni przeprowadzać lokalne inspekcje i opracowywać metodę walki ze szkodnikiem⁵⁷.

Wnioski

Rząd	► Brazylia zyskała na znaczeniu w wyniku konfliktu handlowego pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Gdy Chińczycy nałożyli cła na amerykańską soję, co uczyniło jej import nieopłacalnym, powstała w ten sposób lukę wypełnili brazylijscy rolnicy. Poszerzenie dostępu do któregoś z rynków Państwa Środka idzie zazwyczaj w parze z intensyfikacją stosunków politycznych lub gospodarczych w innej dziedzinie. Podobne sprzężenie działa w drugą stronę, konflikt na linii politycznej często wywołuje ograniczenie stosunków gospodarczych.
Samorząd	► Jednym z powodów, dla których spekulacja cenowa na rynku mięsa wieprzowego jest możliwa jest fakt, że 70% chińskich producentów wieprzowiny stanowią mali hodowcy, nieprzygotowani na zawirowania na rynku. Niektóre prowincje są przychylnie wprowadzeniu regulowanego rynku obrotu wieprzowiną celem zagwarantowania dostaw konsumentom. ► Spada liczba nowych ognisk ASF, jednak analitycy podejrzewają, że częściową przyczyną tego zjawiska jest fakt nieraportowania przez władze lokalne nowych ognisk.

⁵⁴ Hallie Gu, Shivani Singh, *China June pork imports surge 62.8% from a year earlier*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵⁵ Tom Daly, Hallie Gu, *op.cit.*

⁵⁶ PIORiN, *Spodoptera frugiperda - zagrożenie dla kukurydzy, warzyw psiankowatych*, sadyogrody.pl (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵⁷ Tom Daly, Hallie Gu, *op.cit.*

- ▶ **Tak gwałtowny rozwój rynku usług cateringowych jest możliwy dzięki daleko posuniętej informatyzacji, co przejawia się w rozwoju szeregu aplikacji mobilnych.** Na chwilę obecną z usług cateringowych online korzysta przeszło 400 mln chińskich użytkowników, co w stosunku do 2015 r. stanowi wzrost o 290 mln nowych konsumentów.
- ▶ Rozwój sektora usług cateringowych **to szansa dla polskich producentów artykułów rolniczych i spożywczych.** Konsumentci coraz większą uwagę przywiązują do jakości i organiczności spożywanych posiłków. Do odniesienia sukcesu potrzebna jest jednak promocja polskiej marki żywności.
- ▶ **Sukcesu Danone w kategorii produktów dla niemowląt oraz dopuszczenie brazylijskich producentów artykułów mleczarskich do chińskiego rynku pokazuje jak pojemny jest ten rynek.** Warto zwrócić jednak uwagę, że konkurencja na nim jest ogromna, w szczególności australijskie mleczarnie cieszą się dobrą renomą wśród chińskich konsumentów.

TRANSPORT I INFRASTRUKTURA

Streszczenie

- ▶ Trzy chińskie firmy zostaną podwykonawcami tunelu pomiędzy Tallinem a Helsinkami.
- ▶ Chiński wykonawca wybuduje odcinek trasy S14, za co otrzyma wynagrodzenie w wysokości 724,1 mln PLN.
- ▶ Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych planuje powiększyć portfel realizowanych projektów infrastrukturalnych.
- ▶ W lipcu po raz pierwszy w tym roku odnotowano wzrost sprzedaży samochodów.
- ▶ BAIC Group wykupiła 5% akcji niemieckiego Daimlera.
- ▶ Ceny frachtu pomiędzy Europą a Chinami w lipcu utrzymywały się na niskim poziomie.
- ▶ Toyota zmienia strategię w zakresie promocji rozwiązań wodorowych.
- ▶ Didi Chuxing rozszerza zakres oferowanych usług transportowych o usługi świadczone przez inne firmy przewozowe.

Wydarzenia

1. Chińska firma Stecol Corporation wygrała przetarg na wybudowanie 16-kilometrowego odcinka drogi ekspresowej S14. Odcinek, którego dotyczył przetarg, rozciąga się pomiędzy węzłem Teofilów a miejscowością Słowik, co stanowi część obwodnicy Łodzi. Cena zaoferowana przez chińskiego wykonawcę to 724,1 mln PLN⁵⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. FinEst Bay Area Development, fiński główny wykonawca tunelu pomiędzy Tallinem a Helsinkami, poinformował o zawarciu porozumienia z trzema chińskimi firmami: China Railway International Group, China Railway Engineering Corporation, China Communications Construction Company, które będą podwykonawcami tunelu. Zawarto również porozumienie z chińskim funduszem Touchstone Capital Partners, który udzieli finansowania na projekt. Oczekuje się finalnej akceptacji rządów Estonii oraz Finlandii. Wartość inwestycji szacowana jest na 15 mld EUR⁵⁹.
3. Azjatycki Bank Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB) planuje przeznaczać rocznie na projekty infrastrukturalne kwotę w wysokości 10-15 mld USD. Od początku swojej działalności, tj. od stycznia 2016 r. AIIB sfinansował projekty o wartości 8 mld USD, głównie w Azji⁶⁰.

⁵⁸ K. Dudek, *Chińczycy wybudują brakujący odcinek trasy S14*, lodz.tvp.pl (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁵⁹ Reuters, *Three Chinese companies to build Tallinn-Helsinki tunnel*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁰ Kevin Yao, *China's AIIB eyes \$10-12 billion a year in project financing, steady growth*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

4. Według opublikowanego przez Ningbo Shipping Exchange wskaźnika Maritime Silk Road Index (MSRI) w okresie od 20 do 26 lipca 2019 r. odnotowano 5-procentowy wzrost frachtu w stosunku do okresu wcześniejszego. W jedenastu spośród osiemnastu największych portów morskiego Jedwabnego Szlaku zaobserwowano wzrost wielkości załadunku, natomiast w pozostałych siedmiu odnotowano spadek. W lipcu trasy europejskie były stosunkowo tanie, dopiero pod koniec miesiąca zaczęły zyskiwać na cenie⁶¹.
5. Lipiec był pierwszym miesiącem tego roku, kiedy chiński rynek zanotował wzrost sprzedaży samochodów. W lipcu sprzedano 1 766 tys. samochodów, co stanowi wzrost o 4,9% w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym. Możliwy był on dzięki trwającej wyprzedaży kilku marek, w przypadku których zaoferowano preferencyjne warunki kupna. Na szczególną uwagę zasługuje ponad 50-procentowy wzrost sprzedaży samochodów elektrycznych klasy A. Sprzedano również 757 tys. SUV-ów oraz 122 tys. MPV-ów⁶².
6. 23 lipca 2019 r. Beijing Automotive Group Co., Ltd. (BAIC Group) ogłosiła, że zainwestuje w akcje spółki Daimler AG w celu wzmocnienia długoterminowej współpracy strategicznej. BAIC Group wykupiła 5% akcji tej spółki, przez co stała się jej trzecim co do wielkości akcjonariuszem. Daimler jest wiodącym na świecie producentem samochodów, posiadającym w swojej ofercie samochody osobowe Mercedes-Benz Passenger, samochody ciężarowe Daimler, lekkie samochody dostawcze Mercedes-Benz, autobusy Daimler oraz usługi finansowe⁶³.
7. Zgodnie z komunikatem państwowej agencji do spraw regulacji rynku motoryzacyjnego SAIC-GM-Wuling Automobile Co., Ltd. zmuszona jest wycofać ze sprzedaży ponad 32 tys. wadliwych samochodów. Wady produkcyjne, dotyczące głównie mechanizmy skrzyni biegów i sprzęgła, znaleziono w modelach 2018 Baojun 530 DCT oraz 2017 Baojun 730 DCT⁶⁴.
8. Toyota wraz z Honda Motor Co., Ltd., Hyundai Motor Co. czy Daimler AG starała się przez blisko dwie dekady promować technologię wodorową. Wśród przyczyn niepowodzenia tej kampanii wymienia się wysokie ceny technologii oraz mały zasięg punktów tankowania paliwa wodorowego. Obecnie Toyota zamierza podbijać rynek Państwa Środka dzięki współpracy z chińskimi korporacjami produkującymi autobusy. Japoński producent dostarczy technologię wodorową do takich korporacji, jak FAW czy Higher Bus⁶⁵.

⁶¹ 徐一嫣, 海上丝路指数: 欧洲航线价格上涨 红海运价持续下跌, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶² 刘绪尧, 6月销量176.6万辆 汽车市场时隔12月后首次正增长, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Yilei Sun, Norihiko Shirouzu, *Behind the plunge in China auto sales: chaotic implementation of new emission rules*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶³ 刘绪尧, 北汽集团收购戴姆勒5%股份 成其第三大股东, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Tom Sims, Edward Taylor, *China's BAIC buys 5% Daimler stake to cement Alliance*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁴ 刘牧平, 发动机模块存隐患 宝骏530/730召回3万余辆汽车, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁵ Norihiko Shirouzu, *Toyota to supply hydrogen fuel-cell tech to China's FAW, Higer Bus*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

9. Didi Chuxing, chiński odpowiednik Ubera, planuje zwiększyć bezpieczeństwo podróży poprzez zaostreżenie norm oraz nawiązanie współpracy z ubezpieczycielami, którzy mieliby pokryć koszty szkód poniesionych przez pasażerów. Spółka zapowiedziała podjęcie tych kroków w odpowiedzi na zabójstwo dokonane przez kierowcę pracującego dla korporacji. Firma zapowiedziała również, że udostępni w swojej aplikacji przejazdy trzech innych firm przewozowych, tj. FAW Group, Dongfeng Motor i Guangzhou Automobile Group. Aplikacja Didi obecnie posiada w Chinach 550 mln użytkowników⁶⁶.
10. Zgodnie z zapowiedziami chińskich władz w północno-zachodniej prowincji Xinjiang planowana jest budowa lotniska, którego koszt szacowany jest na 760 mln RMB. W związku ze strategicznym – dla koncepcji rozwoju Nowego Jedwabnego Szlaku – położeniem regionu Xinjiang jest miejscem wzmoczonych inwestycji infrastrukturalnych⁶⁷.
11. Toyota zawiązała partnerstwo strategiczne z China's Contemporary Amperex Technology Co., Ltd. (CATL) w celu rozwoju technologii nowych baterii do samochodów elektrycznych. Dalszym krokiem ma być praca nad recyklingiem baterii⁶⁸.

Tło

Przetarg na budowę odcinka S14

To już trzeci przetarg na realizację tego odcinka drogi ekspresowej S14. W 2017 r. ogłoszono przetarg na budowę całej obwodnicy Łodzi (dwóch odcinków). Został on jednak unieważniony ze względu na zbyt wysokie oferty. W tamtym okresie najtańsza oferta została złożona przez Budimex i opiewała na kwotę 811,968 mln PLN. W drugim przetargu odcinki rozdzielono, co pozwoliło na wyłonienie wykonawcy jednego z nich (Strabag wraz Budimeksem).

W trzecim przetargu przy budżecie 670,3 mln PLN, które GDDKiA planowała przeznaczyć na budowę tego odcinka, wzięło udział 10 oferentów. Najtańsza oferta, opiewająca na kwotę 724,1 mln PLN, została złożona przez chińskiego wykonawcę. Najdroższa oferta wyniosła 1,021 mld PLN.

Po przebadaniu ofert, pomimo że najniższa oferta była wyższa niż budżet na inwestycję, zdecydowano o wybraniu spółki Stecol na wykonawcę odcinka⁶⁹.

⁶⁶ Brenda Goh, Yilei Sun, *China's Didi plans to relaunch Hitch service with new safety features*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.); Yilei Sun, Norihiko Shirouzu, *China's Didi Chuxing to allow app users to access rivals' services*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁷ Beijing Monitoring Desk, *Xinjiang region worth \$111 million*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁸ Chris Gallagher, *Toyota, China's CATL in partnership for new energy vehicle batteries*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁶⁹ Marcin Bereszczyński, *Są pieniądze na dokończenie przetargu na budowę północnego odcinka drogi ekspresowej S14*, dzienniklodzki.pl (dostęp: 31.07.2019 r.).

Wnioski

Rząd

- Budowa tunelu pomiędzy Tallinem a Helsinkami wprowadza nowy model realizacji inwestycji infrastrukturalnych przez chińskie firmy. Dotychczas Pekin proponował finansowanie rządowi i samorządom w zamian za wybranie chińskich wykonawców projektu. Jest to niezgodne z prawem Unii Europejskiej, co spowodowało brak zainteresowania ze strony państw europejskich. **W omawianym przypadku finansowanie otrzymał główny wykonawca, a chińskie firmy zostały podwykonawcami.** Taki zabieg pozwala uniknąć stosowania przepisów o zamówieniach publicznych.

Samorząd

- Przetarg wygrany przez firmę Stecol to ważne wydarzenie dla chińskich wykonawców w Europie. Po ośmiu latach chińska spółka budowlana rozpocznie kolejny projekt drogowy. **Chińczycy doskonale pamiętają sprawę spółki Covec, co sprawia, że nie dopuszczą do kolejnego niepowodzenia.** Warto pamiętać, że Stecol to jedna z trzech aktywnych w Polsce spółek należących do PowerChina. **Spółki córki, tj. Sinohydro oraz Shanghai Electric Power Construction, wygrywały już w Polsce przetargi związane z energetyką.**

Przedsiębiorcy

- **Polscy wykonawcy coraz bardziej muszą się liczyć z konkurencją ze strony chińskich gigantów.** Przede wszystkim dotyczy to spółek z grupy PowerChina oraz State Grid Corporation of China (spółka Pinggao). Firmy te wygrywały już w Polsce przetargi i na chwilę obecną nie borykają się z problemami w realizacji projektów infrastrukturalnych w Polsce. **Obecność chińskich wykonawców na rynku obniży ceny projektów infrastrukturalnych.**
- Zakup 5% akcji Daimlera oprócz celów biznesowych wskazuje na potencjał chińskiego rynku motoryzacyjnego. **Przemysł motoryzacyjny w Chinach jest coraz silniejszy, a w zamierzeniu Pekinu i firm motoryzacyjnych przyszłość sektora leży w Państwie Środka.** Zmiana strategii Toyoty w zakresie samochodów wodorowych zdaje się potwierdzać tę hipotezę.
- Wzrost sprzedaży samochodów w lipcu przypisywany jest prowadzonym masowo wyprzedażom. Analitycy nie spodziewają się zmiany trendu ani ożywienia gospodarczego mogącego wpłynąć w znaczący sposób na rynek.

ENERGETYKA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Streszczenie

- ▶ Pekin odchodzi od traktowania lasów jako źródła surowców przemysłowych na rzecz stawiania na ochronę środowiska naturalnego.
- ▶ Trwają masowe kontrole przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska.
- ▶ Chiny liberalizują dostęp do rynku dla przedsiębiorców zagranicznych w zakresie poszukiwania i przetwórstwa gazu i ropy naftowej.
- ▶ Pekin nie rezygnuje z redukcji emisji gazów cieplarnianych mimo wycofania się przez USA z postanowień porozumienia paryskiego.
- ▶ Chiński przemysł metalurgiczny to wciąż jedno z największych źródeł degradacji środowiska w Państwie Środka.

Wydarzenia

1. 23 lipca 2019 r. Rada Państwa ChRL wraz z Komitetem Centralnym Komunistycznej Partii Chin wydały nowe wytyczne dotyczące gospodarki leśnej. Wśród głównych założeń wyróżnić można: wprowadzenie ochrony 200 mln ha dzikich lasów w perspektywie do 2035 r. oraz wprowadzenie na poziomie prowincji szeregu instytucji odpowiedzialnych za ochronę chińskich zasobów leśnych. Zobowiązano się także do całkowitego zaprzestania wycinki naturalnych lasów w celach przemysłowych⁷⁰.
2. Zgodnie z danymi Ministerstwa Ekologii i Środowiska (中国生态环境部) inspektorzy ochrony środowiska prowadzą liczne postępowania kontrolne. Jest to odpowiedź na skargi przedsiębiorstw oraz osób prywatnych. W ostatnim okresie przeprowadzono prawie 1300 postępowań, w wyniku których nałożono kary w wysokości 15,478 mln RMB oraz zatrzymano siedmiu podejrzanych. Oficjalne dane świadczą o intensywności kampanii proekologicznej prowadzonej przez chińskie organy publiczne⁷¹.
3. W lipcu 2019 r. średnia cena oleju napędowego wyniosła 6,2 RMB/litr, a średnia cena benzyny bezołowiowej 6,7 RMB/litr. Na początku lipca bieżącego roku zaobserwowano wzrost na rynkach ropy naftowej, czego powodem jest spadek zapasów surowca w USA oraz zapowiedź OPEC zredukowania produkcji w okresie 9 najbliższych miesięcy⁷².

⁷⁰ 邱丽芳, 中共中央办公厅 国务院办公厅印发《天然林保护修复制度方案》, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷¹ 赵建华, 中国第二轮第一批中央生态环境保护督察已问责57人, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷² 邱宇, 国内油价迎下半年首次调整 机构预测或止跌上调, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.), 刘绪尧, 原油频现“转牛”信号 能源资产将受追捧, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

4. Zgodnie z niedawno wydaną przez Państwową Komisję Rozwoju i Reform oraz Ministerstwo Handlu tzw. listą negatywną, regulującą dostęp podmiotów zagranicznych do różnych sektorów chińskiej gospodarki, w porównaniu z wersją z 2017 r. nastąpiła daleko idąca liberalizacja w zakresie inwestowania przez osoby zagraniczne w poszukiwania i przetwórstwo gazu i ropy naftowej⁷³.
5. Według zapewnień chińskich władz Chiny zamierzają zintensyfikować działania zmierzające do redukcji emisji CO₂ w ramach walki z globalnym ociepleniem. Chiny zobowiązały się do osiągnięcia 20-procentowego udziału paliw niekopalnych w strukturze surowców energetycznych do roku 2030⁷⁴.
6. Koszty produkcji chińskiej stali były tradycyjnie niższe w porównaniu z producentami zachodnimi, ze względu na tanią siłę roboczą oraz łatwy dostęp do metali rzadkich. Ocenia się jednak, że na skutek wprowadzenia przez chińskie władze certyfikatów do emisji CO₂ chińskie firmy metalurgiczne zmuszone będą zwiększyć nakłady na inwestycje obniżające poziom zanieczyszczeń⁷⁵.
7. Według danych Greenpeace między 2014 a 2019 r. nastąpił znaczący wzrost chińskich inwestycji w energię odnawialną w krajach „Pasa i Szlaku”. W powyższym okresie wielkość inwestycji w energię słoneczną i wiatrową wyniosła 12,6 GW. Jednocześnie poczyniono inwestycje w energię pozyskiwaną z węgla o wielkości 67,9 GW. Niemniej jednak wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych został dostrzeżony i odnotowany jako pozytywne zjawisko przez takie organizacje jak Greenpeace⁷⁶.
8. China National Nuclear Corporation (CNNC) wydała oświadczenie, zgodnie z którym w ramach dywersyfikacji źródeł energii na wyspie Hainan rozpoczęto prace nad pierwszą modułową elektrownią atomową. Modułowy reaktor jest trzykrotnie mniejszy od konwencjonalnego i ocenia się, że może być lokalizowany na trudno dostępnych terenach, wyspach czy podłączany do już istniejącej infrastruktury. Jednocześnie trwają prace nad małym reaktorem grzewczym. Projektowany przy użyciu technologii zachodnich reaktor ma zostać ukończony przy wykorzystaniu chińskiej technologii Hualong One na koniec 2020 r.⁷⁷
9. China Energy Group, największy chiński wytwórca energii, jest w trakcie konstruowania nowoczesnych niskoemisyjnych elektrowni węglowych o mocy wytwórczej równej 6 GW. Kolejne elektrownie o mocy 5 GW są w planach. Roczna produkcja energii przez China Energy Group na koniec 2018 r. wyniosła 175 GW, co pokryło 10% zapotrzebowania Chin na energię elektryczną. Jednocześnie spółka zapowiedziała

⁷³ 高畅, 油气市场化改革再下一城 自贸区外商投资油气勘探限制解除, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷⁴ Muyu Xu, *China's climate 'ambition' pledge could lead to tougher CO2 targets: experts*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷⁵ Muyu Xu, David Stanway, *China steel firms lagging on carbon compliance: study*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷⁶ David Stanway, *China Belt and Road power investments surge from 2014-2019: study*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷⁷ David Stanway, *China launches small reactor project in push for nuclear dominance*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

stopniowe wycofywanie z działalności jednostek niespełniających nowych norm środowiskowych⁷⁸.

10. Zgodnie z przewidywaniami International Energy Agency (IEA) w przeciągu 5 lat USA i Chiny staną się – odpowiednio – największym eksporterem i największym importem skroplonego gazu ziemnego (LNG). Ocenia się, że do 2024 r. amerykańskiego eksport LNG przekroczy poziom 100 mld m³, z kolei Chiny zdeklasują Japonię jako największego importera LNG, także przekraczając wielkość 100 mld m³⁷⁹.

Wnioski

Rząd	▶ Pekin podejmuje działania na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Z jednej strony działania te mają na celu spełnienie oczekiwań obywateli, którzy chcą oddychać czystym powietrzem. Z drugiej strony Pekin liczy na to, że działania te dadzą impuls do rozwoju takich sektorów, jak elektromobilność czy energetyka odnawialna i jądrowa.▶ Pekin podejmuje działania mające na celu obniżenie poniżej 60% udziału energii produkowanej z węgla w wytwarzanej energii. W tym celu chińskie władze planują inwestycje w energię słoneczną na poziomie 40 GW.▶ Chiny wracają do pomysłu niskoemisyjnych elektrowni węglowych. Pomimo dynamicznego rozwoju energetyki jądrowej, Państwo Środka nie jest w stanie zaspokoić rosnącego popytu na energię elektryczną bez energetyki węglowej. Polska może zyskać na partnerstwie w rozwoju nowych technologii w zakresie niskoemisyjnej technologii spalania węgla.
Przedsiębiorcy	▶ Zniesienie ograniczeń w dostępie do działalności związanej z poszukiwaniem i wykorzystaniem gazu i ropy naftowej polegających na obligatoryjnym przyjęciu przez osobę zagraniczną konkretnej formy prawnej działalności gospodarczej dotyczy tylko stref wolnego handlu. Należy oczekiwać wzrostu zainteresowania międzynarodowych korporacji paliwowych, takich jak Shell czy Total, chińskim rynkiem gazu.▶ O ile wprowadzenie systemu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych może dać impuls do rozwoju energetyki, o tyle dla przemysłu może stanowić istotny czynnik spowalniający. Bardziej restrykcyjne przestrzeganie norm emisyjnych wymusi nakłady inwestycyjne, co przyczyni się do wzrostu kosztów produkcji przemysłu ciężkiego.

⁷⁸ Muyu Xu, David Stanway, *China Energy to expand ultra-low emission coal-fired power: executive*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁷⁹ Scott DiSavino, *U.S., China will be world's biggest LNG exporter and importer in 2024: IEA*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

Streszczenie

- ▶ Chiński minister spraw zagranicznych wziął udział w drugim posiedzeniu Polsko-Chińskiego Komitetu Międzyrządowego w Warszawie. Przy tej okazji spotkał się z polskim prezydentem, premierem oraz ministrem spraw zagranicznych.
- ▶ Chińska armia prowadzi wspólne ćwiczenia z Niemcami – są to ćwiczenia w zakresie udzielania pomocy humanitarnej.
- ▶ Amerykanie oczekują, że Chiny zwiększa wolumen produktów rolnych kupowanych w USA.
- ▶ Prezydent USA spotkał się z przywódcą Korei Północnej Kim Dzong Unem.
- ▶ Trwają protesty w Hongkongu. Oficjalnym powodem jest sprzeciw wobec ustawy o ekstradycji.

Wydarzenia

1. 8 lipca 2019 r. odbyła się wizyta chińskiego Ministra Spraw Zagranicznych Wang Y (王毅) w Warszawie. W swoim wystąpieniu położył on nacisk na pogłębianie współpracy w ramach grupy 17+1. Natomiast polski minister spraw zagranicznych Jacek Czaputowicz poinformował, że Polska jest otwarta na chińskie inwestycje, szczególnie te w przemyśle oraz innowacyjne sektory⁸⁰.
2. Na początku miesiąca prezydent USA Donald Trump stwierdził, że jest szansa na podpisanie umowy handlowej z Chinami. Zaznaczył, że trwający latami deficyt handlowy zmusza stronę amerykańską do szukania takiego rozwiązania, które częściowo rekompensowałoby wcześniejsze straty⁸¹.
3. W lipcu w niemieckiej bazie wojskowej w Feldkirchen przeprowadzono dwutygodniowe ćwiczenia wojskowego personelu medycznego. 100 medyków z Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej (中国人民解放军) ćwiczyło wspólnie z 240 żołnierzami niemieckiej armii. Wspólne manewry koncentrowały się na udzielaniu pomocy humanitarnej. Chińskie wojsko odgrywa coraz aktywniejszą rolę w międzynarodowych misjach pokojowych. Jest to także element zacieśniania współpracy z Niemcami⁸².

⁸⁰ Joanna Plucinsk, *Poland open to investment from China: foreign minister*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸¹ Jeff Mason, *Trump says any China trade deal would need to be somewhat tilted in U.S. favor*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸² Liu Zhen, *Chinese troops in first joint medical drill with major Nato power in Europe*, scmp.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

4. 1 lipca 2019 r., w rocznicę przekazania Hongkongu przez Wielką Brytanię pod jurysdykcję Chińskiej Republiki Ludowej doszło do kolejnych protestów mieszkańców tego rejonu. Sprzeciwiają się oni możliwości ekstradycji do części kontynentalnej⁸³. Brytyjski minister spraw zagranicznych Jeremy Hunt powiedział, że oczekuje, iż Chiny dotrzymają warunków umowy z 1984 r. pomiędzy Wielką Brytanią a Chinami, w której zawarto paragraf gwarantujący Hongkongowi podstawowe swobody (z ang. *basic freedoms*) przez najbliższe 50 lat⁸⁴. Pekin sprzeciwia się ingerencji Wielkiej Brytanii w sprawę Hongkongu. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
5. W ciągu ostatnich dziesięciu lat USA eksportowały do Chin soję o średniej rocznej wartości około 11,3 mld USD. W 2018 r. eksport ten spadł o 75%, do równowartości 3,1 mld USD. Dodatkowo w ostatnim czasie ze względu na intensywniejsze opady deszczu rolnicy zebrali mniejsze plony soi⁸⁵. Prezydent USA Donald Trump oznajmił, że jest zawiedziony tym, iż eksport amerykańskich produktów rolnych do Chin jest zbyt mały. Oczekuje on wzrostu sprzedaży produktów rolnych do Państwa Środka⁸⁶.
6. 31 lipca 2019 r. rzecznik Białego Domu zapowiedział zwiększenie przez Chiny importu amerykańskich produktów rolnych⁸⁷. Natomiast Państwowa Komisja Rozwoju i Reform ChRL (国家发改委) oraz Ministerstwo Handlu ChRL (中华人民共和国商务部) poinformowały, że 19 lipca 2019 r. chińscy importerzy produktów rolnych podpisali umowy na zakup amerykańskich produktów rolnych⁸⁸.
7. W ramach inicjatywy „Pasa i Szlaku” (一带一路) strona chińska prowadzi obecnie 82 projekty infrastrukturalne w 24 krajach o łącznej wartości 29 mld USD. Od 2013 r. zainwestowano ponad 90 mld USD w krajach leżących wzdłuż szlaku, m.in. uruchomiono pierwszą część południowej trasy kolejowej w Sri Lance⁸⁹.
8. 1 lipca 2019 r. poinformowano o historycznym spotkaniu prezydenta USA z przywódcą Północnej Korei Kim Dzong Unem⁹⁰. 6 lipca 2019 r. chiński wiceminister spraw zagranicznych Luo Zhaohui (罗照辉) oraz amerykański przedstawiciel ds. Korei Północnej Stephen Biegun telefonicznie omówili wizytę Donalda Trumpa na Półwyspie Koreańskim. Wspólnie omówienie spotkania ma poprawić komunikację i zwiększyć szanse na rozwiązanie problemów związanych z Koreą Północną⁹¹.

⁸³ Ben Blanchard, *China tells Britain to stop 'gesticulating' about Hong Kong*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁴ Guy Faulconbridge, Michael Holden, *UK's Hunt: we expect China to abide by the 1984 Hong Kong treaty*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁵ 王佳宁, 天灾“税祸”让美国农民夏长时节忧心忡忡, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁶ Doina Chiacu, *Trump says 'China is letting us down' on buying from U.S. farmers*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁷ Makini Brice, Susan Heavey, *China to buy more U.S. farm products, talks to resume in September: White House*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁸ Xinhua, 环球时报: 购买美农产品是善意符号, 也是杠杆, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁸⁹ 陈凯茵, 在那遥远的地方 中国带来的不只是基建, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁰ Ben Blanchard, *China welcomes surprise meeting between Trump and North Korea's Kim*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹¹ Ben Blanchard, *China says briefed by U.S. on latest Trump-Kim meeting*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

9. Przewodniczący Ludowego Banku Chin (中国人民银行) Yi Gang (易纲) stwierdził, że amerykańsko-chińskie rozmowy, które odbyły się w trakcie szczytu G20, wypadły lepiej, niż się spodziewano. Powodem tak optymistycznej opinii może być ograniczenie zakazu sprzedaży produktów chińskiemu gigantowi Huawei (华为技术公司) oraz decyzja o nienakładaniu nowych ceł⁹².

Tło

Protesty w Hongkongu

Protesty w Hongkongu rozpoczęły się w marcu 2019 r., ale przybrały na sile 1 lipca 2019 r. Przyczyną wskazywaną przez protestujących jest projekt ustawy, którą władze Hongkongu planowały uchwalić. Ustawa zakłada możliwość zatrzymania i ekstradycji mieszkańców Hongkongu oraz innych osób przebywających w tym rejonie, nawet jeśli są oni ścigani za popełnienie przestępstwa w krajach, z którymi Hongkong nie ma umowy o ekstradycji. Według protestujących uchwalenie tej ustawy spowoduje objęcie rejonu jurysdykcją Chińskiej Republiki Ludowej.

1 lipca to szczególna data w historii Hongkongu, gdyż jest to rocznica przekazania przez Wielką Brytanię tego rejonu w posiadanie ChRL w 1997 r.

Warto zwrócić uwagę na to, że Hongkong w dalszym ciągu posiada odrębny system prawny, oparty na prawie precedensowym (z ang. *common law*), w przeciwieństwie do pozostałej części Chińskiej Republiki Ludowej, w której obowiązuje system prawa stanowionego.

Wnioski

Rząd	▶ Deklaracja o otwartości Polski na chińskie inwestycje będzie dobrze odebrana przez chiński biznes. Jednak nie należy się spodziewać znacznego wzrostu chińskich inwestycji w Polsce, wręcz przeciwnie. Jest to spowodowane chęcią dokapitalizowania chińskiego rynku przez Pekin poprzez powstrzymanie inwestycji zagranicznych dokonywanych przez chińskie przedsiębiorstwa. ▶ Niektórzy analitycy traktują wspólne ćwiczenia wojskowe RFN oraz ChRL jako przykład zwiększania aktywności militarnej Chin poza Azją. Warto jednak zauważyć, że ćwiczenia dotyczyły udzielania pomocy humanitarnej.
Samorząd	▶ Samorządy mogą wykorzystać deklarację ministra Czaputowicza w celu przyciągnięcia bezpośrednich inwestycji zagranicznych do specjalnych stref ekonomicznych. Deklaracje polityczne odgrywają w chińskim biznesie rolę „zielonego światła” – pozwolenia na działalność. Ostatecznie jednak decyzje podejmowane są z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego.

⁹² Balazs Koranyi, Tarmo Virki, U.S., *China trade talks on positive track: PBOC's Yi*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

- Przedłużający się konflikt amerykańsko-chiński przechodzi przez fazy złagodzeń oraz zaostrzeń. Brak jest widocznego lub przewidywalnego terminu zawarcia porozumienia kończącego spór. **Konflikt powoduje brak stabilności przedsiębiorców mających do czynienia z partnerami z Chin. Dodatkowo regularne wzrosty napięcia prowadzą do załamania na globalnym rynku, czego rezultatem są wahania cen.**

SPORT, TURYSTYKA, EDUKACJA, KULTURA

Streszczenie

- ▶ 1 sierpnia 2019 r. wejdą w życie ułatwienia w przepisach imigracyjnych dla obcokrajowców chcących zamieszkać w Chinach.
- ▶ Rynek usług edukacyjnych jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów chińskiej gospodarki.
- ▶ W Pekinie rozpoczyna się coroczny okres wydawania *hukou* – czyli odpowiednika pozwolenia na pobyt stały w określonym mieście.
- ▶ Rok do roku spada sprzedaż biletów do kin w Chinach.
- ▶ Pekin zapowiada poprawę jakości edukacji publicznej objętej obowiązkiem szkolnym.
- ▶ 44. sesja Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO odbędzie się w Chinach.

Wydarzenia

1. Od 1 sierpnia 2019 r. wejdą w życie przepisy ułatwiające imigrację do Chin. Nie dotyczy to jednak wszystkich obcokrajowców chcących zamieszkać w Chinach, a jedynie młodych talentów. Pekin chce bowiem przyciągnąć osoby, które pomogą stymulować potencjał innowacyjny gospodarki Państwa Środka⁹³. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Rynek usług edukacyjnych online jest jednym z najdynamiczniej rozwijających się sektorów gospodarki w Chinach. W 2018 r. liczba użytkowników kursów internetowych wyniosła 201 mln, co stanowi wzrost o 29,7% w porównaniu z poprzednim rokiem⁹⁴.
3. Ping An Group, chiński gigant z branży finansowej, zainwestuje w spółkę iTutorGroup, której domeną jest świadczenie usług edukacyjnych online. Nie podano kwoty transakcji ani wielkości udziałów, które obejmie Ping An. Wiadomo natomiast, że wartość spółki przed inwestycją była wyceniana na 1,6 mld USD⁹⁵.
4. Narodowa Komisja Zdrowia wydała dokument dotyczący polityki zdrowotnej Chin w latach 2019-2030 (健康中国行动2019 – 2030年). Dokument ten kładzie nacisk na działania przeciwdziałające uzależnieniu od nikotyny. Zgodnie z wytycznymi do 2030 r. w 80% miejsc publicznych ma obowiązywać zakaz palenia. Już obecnie zakaz palenia

⁹³ Yang Zekun, *Policies to help attract, keep foreign talent*, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁴ 施歌, 2030年八成国民将得到全面无烟法规保护, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁵ Reuters, *China's Ping An to invest in education startup iTutorGroup*, reuters.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

- obowiązuje w instytucjach publicznych, w zakładach pracy oraz w transporcie publicznym. Problemem jest jednak brak skutecznej egzekucji uregulowań⁹⁶.
5. Pekijski urząd ds. zasobów ludzkich oraz polityki społecznej rozpoczął proces wyboru osób, które uzyskają *hukou* (户口). Jest to dokument zezwalający m.in. na kupno mieszkania, rejestrację samochodu czy posłanie dziecka do lokalnej szkoły. Co roku przyznaje się około 6 tys. takich dokumentów. W tym roku zgłoszono ponad 106 tys. wniosków⁹⁷.
 6. Ministerstwo Kultury i Turystyki ChRL (文化和旅游部) wydało akt prawny regulujący sposób organizacji projektów i wydarzeń kulturowych przez władze lokalne. Akt wskazuje na obowiązek odpowiednio wcześniejszego zgłoszenia wydarzenia, zaplanowania jego budżetu i zapewnienia odpowiedniego personelu. Akt wprowadza zasadę hierarchicznej akceptacji projektów przez administrację wyższego szczebla. Projekty ogólnokrajowe muszą zostać zaakceptowane przez Radę Państwa ChRL⁹⁸.
 7. Dane dotyczące sprzedanych biletów do kin w pierwszym półroczu 2019 r. wykazują trend spadkowy. W okresie od stycznia do czerwca sprzedaż biletów spadła o 2,78% w porównaniu z analogicznym okresem w poprzednim roku. Co ciekawe, 35% sprzedaży przypada na okres świętowania chińskiego Nowego Roku. Sprzedano wówczas bilety do kin o wartości 11 mld RMB⁹⁹.
 8. Pekin widzi problem związany z edukacją objętą obowiązkiem szkolnym. Rodzice uznają ją za niewystarczającą, dlatego inwestują w dodatkowe zajęcia dla swoich pociech. Z jednej strony problemem jest niedostosowanie edukacji publicznej do potrzeb uczniów, z drugiej strony rodzice są przekonani, że w ten sposób zapewnią swoim dzieciom lepszy start w przyszłość zawodową¹⁰⁰.
 9. 44. sesja Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO będzie miała miejsce w Chinach w 2020 r. Sesja odbędzie się w mieście Fuzhou, w prowincji Fujian¹⁰¹.

Tło

Przyciąganie zagranicznych talentów

Na przepisach, które wejdą w życie 1 sierpnia 2019 r., skorzystają trzy grupy, są to:

- A. **Wysokiej klasy talenty zagraniczne** – tj. osoby niemające korzeni chińskich, mogące pochwalić się osiągnięciami w sektorach, których rozwój został uznany przez Pekin za priorytet, takich jak elektromobilność, sztuczna inteligencja czy *smart cities*.

⁹⁶ 施歌, 2030年八成国民将得到全面无烟法规保护, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁷ China Daily, Beijing starts annual hukou registration, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁸ China Daily, China regulates planning of cultural, tourism projects, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

⁹⁹ 陈凯茵, 上半年国内票房收入311.09亿 春节档占比达35.7%, xinhuanet.com (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁰⁰ China Daily, Key document eyes major improvement in compulsory education, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

¹⁰¹ China Daily, China to host 44th session of World Heritage Committee, chinadaily.com.cn (dostęp: 31.07.2019 r.).

- B. Osoby pracujące w Chinach i posiadające stabilne zatrudnienie** – dotyczy to osób, które pracują w Chinach co najmniej od 4 lat i nie opuszczały Chin na dłużej niż 6 miesięcy, a ich dochód jest co najmniej 6 razy większy niż średnia prowincji/miasta, w którym żyją.
- C. Osoby, które mają chińskie korzenie oraz uzyskały tytuł doktora nauk** – o ile pracowały w Chinach przez ostatnie 4 lata i nie opuszczały Chin na dłużej niż 6 miesięcy.

Wyżej wymienione osoby będą mogły uzyskać kartę stałego pobytu.

Wnioski

Samorząd

- System *hukou* został wprowadzony w celu spowolnienia zbyt dynamicznego tempa urbanizacji, co mogło spowodować – **z jednej strony – zbyt duży napływ siły roboczej do chińskich miast, a tym samym wzrost bezrobocia w miastach, a z drugiej strony – wyludnienie terenów wiejskich i osłabienie sektora rolniczego.** Co ciekawe, cały proces obecnie odbywa się przez Internet. Jest to przykład postępującej informatyzacji administracji terytorialnej, co może stanowić przykład dla polskiej administracji terenowej.

Przedsiębiorcy

- Rynek edukacji online jest niezwykle perspektywiczny, w szczególności ze względu na **małe bariery wejścia.** Zasadniczo rynek ten dzieli się na dwa segmenty – pierwszy skierowany jest do dzieci i nastolatków, a drugi do osób dorosłych. Ten drugi jest szczególnie interesujący dla przedsiębiorców zagranicznych.
- Spadek sprzedaży biletów do kin jest spowodowany głównie przez rozwój platform streamingowych. W nich należy upatrywać perspektywy rozwoju branży filmowej.

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
china.law@wpia.uw.edu.pl

Piotr Grzebyk

Kierownik Centrum
+48 506 019 551, p.grzebyk@wpia.uw.edu.pl

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika
+48 575 777 688, m.piekut@wpia.uw.edu.pl